

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvevő:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Aidélre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 13.

Halott fosztogatók.

Több mint félszázada már, hogy a szabad verseny terére lépett közgazdasági életünk. Mennyi sokat vártak ettől a rendszertől ezelőtt ötven évvel azok, a kiknek kezükbe volt akkor letéve a nemzet jövőjének intézése! Örömkönnök aztatták a rendszer gyökerét, melynek elvei külföldi doctinairektól szivárgott be hozzánk a régi hibás rendszer repedezett falain. Megválogatni ez elveket s a mi viszonyainkhoz alkalmazni nem volt idő. A szükség parancsolt, a kor szive lüktetett s az ember engedelmessé lett. Oly rendszer helyébe, mely századokon keresztül épült, fél óra alatt építeni másat, nagyon közönséges dolog volt. S az után az új kiegészítéséről, javításáról szó sem volt.

Igy került be a mi közgazdasági életünkbe is a szabad verseny. Átvettük egy oly néptől ezt az elvet, melynek ipara, kereskedelme dominálta, sőt sok tekintetben ma is dominálja a világot. Neki tehát használt a verseny szabadsága, mert abban mindig ő maradt a győztes és ennél fogva érdekeiben is állott, hogy az egész világot befutó hálózatán terjeszse a neki hasznos elvet. Azóta az történt, hogy szerencsés körülményeik folytán egyes államok szintén versenytársakká lettek és azóta Anglia enged régi elveiből.

Egy nagy csoportosulásba, tolongásba csak az mehet, kinek erős karjai vannak ahhoz, hogy magának utat csináljon, erős

idege ahhoz, hogy a kapott oldalba ütésekkel elszenvedhesse. És egy finom idegzetű ember hajlandóbb az ilyen cifra látványosságot egy távolabbi, de védett helyről szemlélni, mintsem hogy a tolokodásba belé vegyüljön.

És ha mégis belé ártja magát, mi fog vele történni? Legyűrük! Ez történt velünk is a szabad verseny folytán. Bizonyosan, ha az ilyen harcot látnánk valahogy szemléltető módon, hát szivreható jeleneteknek lennének tanuja. Nekünk nem volt erős karunk, nem volt tapasztalásunk, nem voltak erős idegeink s mégis egyszerre nyitottuk meg a sorompókat, mielőtt karjaink, ismereteink, idegeink megizmosodhattak volna és behohant azon a szabad verseny. Az ipar, kereskedelem ennek szárnyain nem ismer politikai határokat, sem természetieket. És itt játszódtak le azok a szivtépő jelenetek. Mint egy fergeteg söpört el mindent a megindult új szellem. Most egy kis nyugalomunk van, tehát széttekintünk a csatatér fölött, mely borítva van a sokféle ütközet halottaival és sebesültjeivel.

Hol az ipar? Összefutott egyes apró helyekről egy csomóba, mint a vizszinén az olajsöpök s maga után hagyott temérdek sok szükölködő embert. Hol a kereskedelem? Az előbbivel társalog és fő jellemvonása, hogy nem nemzeti. A szabad versenynek nincsen politikai, sem nemzeti határa, mert az internacionális. Egy népelem várt még igen sokat az új változástól s ez a magyar jobbagy. Borzasztó sokat szenvedett. Vajjon kárpótolva

vannak-e a mult szenvedéseierért? Jólétben vannak-e? Meg van a kis földcsékjűk, házuk, kertjük s apró barmaik? Borzasztó, hogy ritka helyen találunk megelégedést, jólétet, földet, kertet, házacskát s barmokat s a régiből csak egyet találunk meg, — a szenvedést. Akkor a régi uralom alatt szenvedtek, most az új alatt szenvednek. Pedig az ő érdekükben történt minden.

Most, hogy megállunk a csatatér fölött, elhatároztuk, hogy ezután gyógyítani fogunk és főképp a romlásnak bárhogyan is utját szegjük, mert az tovább tart s a nemzet felsőbb rétegeit is kezdi megtámadni. A csatatérről ugyanis nem hiányoznak a halott fosztogatók, a kik az elesetteket kifosztogatják. Borzasztók ezek az alakok, képzeletünkben rémekké válnak, a mint ott járkálnak a tehetetlenek között s elszednek minden értéket.

Legujabban azt kérjük, az az óhajtasunk, hogy a földbirtok ne legyen kitéve egészen a szabad versenynek. Gyakorlati néven ezt az óhajtasunkat az idegenek birtokvásárlása megakasztásának hívjuk. Gazdasági körökben pendítették meg ez eszmét, bár feltámadt ellene a manchesterismus lovagja, mégis mind nagyobb mértékben fog terjedni. Legutóbb az O. G. E. foglalkozott ezzel s a benyújtott javaslatból idézzük e pontokat:

Mindazon birtokvásárlási ügyek, a melyek idegen állampolgárok által tételnek, csak akkor válhatnak jogerőssé, ha azt a földmívelésügyi miniszter helybenhagyási záradékkal ellátta és ezekről nyilvántartás vezetendő.

Idegen állam alattvalója, ha Magyarországon birtokot vett és egy év lefolyása alatt magyar állampolgárságot nem szerzett, továbbá, ha állandó

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A »kőszívű« ember.

Irta: S. B

A »Piros csizma«-hoz czimzett polgári vendéglőben tartotta a »Kőszívű asztaltársaság« rendes összejöveteleit.

Három agglegényből és körülbelül tizenöt fiatalemberből állott ez a bohém-kompanyia.

Amolyan kisebb hivatalnok volt valamennyi, akiknek még gondolni se igen szabad arra, hogy »páros élet a legszebb a világon.«

Ők is tisztában voltak ezzel és azért alakították meg a »Kőszívű asztaltársaságot«, melynek csak azok lehettek tagjai, akik lemondtak a nősilésről.

A kis helyiség, ahová minden csütörtökön és vasárnap este összejöttek, tele volt aggatva jelmondatokkal. »Nincs sziv, nincs szerelem!« »Nem házasodunk meg soha . . . !« »Éljenek az agglegények!« és még számos rövid mondat hirdette az asztaltársaság célját.

Érdekes volt ennek a kompanyiának az alapszabálya is. Igaz, hogy nem látta a belügyminiszter, de azért érvényben tartották valamennyien.

Veszedelemes pontokból állottak ezek. A második paragraphus például határozottan kimondta, hogyha egy tagot férjhezmenendő leánnyal sétálni látnak, 5 literől 10 literig büntetik.

Egy bálban való megjelenés pedig a kizárást vontatta maga után.

Amikor összejöttek, az asztalfőn rendesen Kisváry József, az egyik agglegény foglalt helyet, aki a »legkőszívűbb« embernek bizonyult valamennyiük között.

Szerették is ezt az embert mindnyájan; de meg is érdemelte, mert a világért sem maradt volna el egy perczre se attól az asztaltársaságtól.

Valóságos lelke volt ő annak a kompanyiának. Minden összejövetelkor a legdühösebben agitált ez a 40 év körüli ember a házasság ellen.

Sokszor olyan nagy lelkesültség fogta el a tagokat, hogy vállukra emelték Kisváry Józsefet és diadalmasan hozdozták körül a kis teremben. Természetesen ilyenkor már rendesen mindegyiknél az 5-ik vagy 6-ik üveg járta és ez a körülmény is nagyban hozzájárult ehhez a nagy lelkesültséghez.

Nagy, erőteljes ember volt ez a Kisváry József. Egyszer sem hallották tőle, hogy betegnek érzi magát.

De annál többet panaszkodott a szemével. Minden összejövetelkor, amikor a házasság felett tört pácztát és a női hűséget ostromozta, egyre törölgette a szemét . . .

— Hiába, öregszem már . . . nagyon gyenge a szemem! . . . — mondogatta és az a vig kompanyia csodálkozva nézte azokat a nagy könyecskéket, melyek e hatalmas ember szemében ragyogtak . . .

Hogyha nem ösmerték volna olyan nagyon ezt a »kőszívű« embert, megmérték volna esküdni arra, hogy valami nagy, mélységes bánat áztatja azokat a szintelen szemeket . . .

De még csak gondolni sem mertek erre és megnyugodtak abban, hogy Kisváry Józsefnek már elgyengültek a szemei . . .

Egy csütörtök este feltűnő vigan volt a »Kőszívű asztaltársaság.« De nem is volt ezen mit csodálkozni, mert név-estélyt tartottak, Kisváry Józsefnek a névestélyét.

Most beszélt csak ez a kőszívű ember nagyon sokat. Szemei is gyengébbek voltak most mint máskor . . . többször törölgette beszéd közben zsebkendőjével.

Olyan tüzzel beszélt a nők hűtlensége, csalfasága mellett, hogy ismét eksztáziska jött a már félig elázott kompanyia és újra körülhordozták a hatalmas embert a kis teremben.

Az a »kőszívű« ember mint egy szobor állott egy pillanatig, aztán szinte vadul ordította:

— Barátaim! Fiaim! Ne higgyetek a lányoknak soha! Nincs sziv, nincs szerelem! Igen, nincs sziv, nincs szerelem! — ismétlé még egyszer, aztán lerogyva székében sirt zokogott mint a gyermek . . .

. . . Amikor magához tért, kérdőre vonták Kisváry Józsefet ezért a jelenetért, mert nevetésesnek tartották azt, hogy a »Kőszívű asztaltársaság« elnöke még sirni is tud.

— Hát részeg vagyok nagyon részeg . . . és ilyenkor sirni szoktam . . .

lakását Magyarországon fel nem ültette, akkor a birtok területének arányában külön adót is fizessen. Ugyanezen elbánás alá esik, ha állampolgárrá lett ugyan, de Magyarországon állandóan nem tartózkodik.

Szükséges, hogy ne csak a nagybirtokok, de a *kisbirtokok* szempontjából is bizonyos korlátozó intézkedések léptetessenek életbe. Nevezetesen kis birtokot meghatározott nagyságon alul ne vásárolhasson más, mint magyar állampolgár és bármely község kebelében óhajt megtelepedni, telepedési illetéket tartozik fizetni; minden község kivétel nélkül az idegenektől telepedési illetéket tartozzék szedni s e tekintetben a közigazgatás a lehető legszigorubbán örökös.

És a mindent elsőprő fergeg ellen 50 év óta ez lenne az első hatékony intézkedésünk a régi társadalmi rend érdekében. (b. i.)

Az osztrák helyzet.

A csehek most azt a hirt terjesztik, hogy Clary gróf az ifju csehek azon határozata folytán, hogy mindent megobstruálnak, ma ő Felsőgégénél jelentkezett és beadta lemondását. Azt is beszélik, hogy a császár Chlumeckyt is fogadta. Félhivatalosan mindkét hirt megczáfólják.

Egy prágai lap azt írja, hogy Clary elérkezett a határhoz, melyen el kell magát szánnia, hogy megadja, amit a csehek kívánnak, vagy lemond. Ugyanez a lap a jövő embernek Pininski gróf lengyel (galicziai) helytartót mondja, aki már a napokban végig nézett egy parlamenti ülést és Claryval, Javorskival és Bilinskivel tárgyalt.

Egyebekben már a mai napra teljes obstrukció várható.

Dollinger ur.

Dollinger osztrák képviselő, a koalíciós jobb oldal tagja, a kit már egyszer megkínáltak azzal, hogy vállalja el a átutalási törvény előadói tisztjét de nem vállalta el. Tegnapi újabb megkínálták és ő kijelentette, hogy elfogadja az alatt a feltétel alatt, ha csak akkor fogják az átutalást megszavazni, ha a magyarok már megadták a magasabb kvótát. Az osztrák kormány e feltétel dacára odaadta a referátát, a mi elég világos és bizonyítékna

Belenyugodtak ebbe a mentegetőzésbe és Kisváry József maradt a régi »kőszívű« ember a kompáni a előtt . . .

. . . Imét összeült a társaság, de alig voltak egy órát együtt, amikor a harangok rémes kongása jelezte, hogy tűz van.

A »Kőszívű asztaltársaság« rohant a szertárkocsik után, mely éppen abban az utcában tartott, a hol Kisváry József lakott.

— Te, nálatok van a tűz! — kiáltott fel egy fiatal ember, aki Kisváry mellett haladt. A hatalmas ember a tűz felé pillantva mint egy oroszlan ordított fel.

— Meg kell mentenem! — hajtogatta ahogy csak kifért a torkán és rohant egyenesen a már nagy lángokban álló épület felé.

Nem tudták feltartóztatni a nagy, erős embert, belerohant a biztos veszedelembé . . .

. . . Amikor eloltották a tüzet és az elpusztult épület beomlott falai között kutatni kezdtek, ott találták egy csomó téglá alatt majdnem szénáé égve a »kőszívű« embert . . .

Egy fiatal, szőke leány arczképét szorította görcsösen hideg ajkaihoz.

Most aztán megértették a »Kőszívű asztaltársaság« tagjai azokat a nagy könyecseppet, melyek oly gyakran jelentek meg Kisváry József szemeiben . . .

A sziv varázsolta azokat elő!

látszik a mellett, hogy van junktim, még pedig nem kalendáriumszerű. Bécsben az összes pártklubok megkezdték a tanácskozásokat a helyzet felett és a mai nap okvetlen meg fogja hozni a döntést Ausztria mostani helyzete felett.

Külföld.

Ausztriában az ifju csehek kezében van a helyzet kulcsa. A jobboldali pártok végrehajtó bizottságainak erélyes felszólalására végre színt kell vallaniok. Ki kell mondaniok nyiltan, hogy az ügyvezetett állami szükségletet képező javaslatokkal, a kvóta és az átutalási javaslatokkal szemben is folytatják-e az obstrukciót, vagy nem. Ha folytatják, ki kell lépniök a jobboldali kvalarriójából. A csehek tegnap este és egész nap tanácskoztak a súlyos problémán, de határozatot nem hoztak, hanem még csak ma fognak határozni. Hogy az obstrukció mellett döntenek, az a cseh nép hangulata mellett valószínű.

Románia parlamentjében az ellenzék még egyre támadja a kormányt a Vaskaputarifá miatt és erélyes intervencziót követel Magyarországgal szemben. Tegnapi Lahovary külügyminiszter nyilatkozott e kérdésben.

Elismerését fejezte ki az ellenzék csoportjainak, melyek ebben az ügyben a liberálisok kivételével mérsékletet tanusítottak. A liberálisok bizonyítékát szolgáltatották apatiájuknak vagy hibákat követtek el a szóban forgó ügyben. Sturdza arra szoritkozott, hogy elismerje az osztrák-magyar jegyzék átvételét, mely a szabályzatot közölte és csak márczius 28-án, két nappal a liberális kormány bukása előtt kérte az illetéktarifá alkalmazásának elhalasztását és kezdeményezéseit egyetértő eljárást a parti államokkal. A szónok kijelenti, hogy ő jegyzéket intézett az osztrák-magyar kormányhoz. Felolvasta annak egyik passzusát, melyben kétségbe vonja az illetékek szedésének törvényességét, de arra az elvre támaszkodik, hogy Ausztria-Magyarország, mint Európa mandatáriusa, önállóan nem határozhatott egy nemzetközi folyót illetőleg, sem pedig a berlini szerződést aláírt hatalmakkal és a parti államokkal való előzetes megállapodás nélkül illetéktarifát meg nem állapíthatott. A jegyzék azután felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy oly hajók, melyek az előbbi utat használják, az új csatornamunkálatoknak nem veszik hasznát és ezért illetéket sem kell fizetniök. Oroszország később ugyanerre az álláspontra helyezkedett. Az osztrák-magyar kormány még nem válaszolt. A román kormány nem akart konfliktust felidézni, fenntartással lefizette az illetékeket és ebben követte más érdekelt hatalmak példáját. A kérdés nem Ausztria-Magyarország és Románia közt függőben levő, hanem európai kérdés, minthogy nemzetközi folyóról és a berlini szerződés értelmezéséről van szó. A román kormány mérséklettel, de szilárdsággal is formulázta követeléseit. Ellenzéges indulat és provokáció nélkül igyekezett Románia érdekét megvédeni, melyek ez esetben Európa általános érdekeivel azonosok, mert a dunai kereskedelem és hajózás szabadságáról van szó, mely Európa közjogának lényeges elve.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 13.

Már délelőtt 10 órakor élénk volt a folyosó. A képviselők a miniszterelnök elmondandó beszédjével foglalkoztak, mert a miniszterelnök bizalmas embereitől értesültek, hogy ez a beszéd a javaslat minden részére ki fog terjedni.

Az elnöki csengettyű egyszerre véget vet a zsidongásnak.

Perczel Dezső elnök az ülést megnyitja.

Az ülés első szónoka *Brázay* Kálmán volt, ki habár elősmerte a kormány becsületes törekvését az ország ügyeinek vezetésében, saj-

nálattal tapasztalja, hogy nem bir elég erélylyel, hogy az osztrákok ama törekvéseinek, hogy a magyar nemzet vállára minél nagyobb terheket rakjanak, sikerrel ellenállna.

A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

A védbeszéd.

Szell Kálmán kormányelnök: A javaslat oly életbevágó fontosságu, hogy a hosszú és beható tárgyalás megokolt.

A javaslatért a felelősséget teljes mértékben elvállalja. Elfogad minden objektív támadást és kritikát, mert tudja, hogy bírái előtt áll, de nem fogadja el és visszautasítja a gyanusítást. Talán hosszúra nyuló előadásában nem fog szónoki formákhoz ragaszkodni, bemutatja magát úgy a mint van, frázis nélkül.

Ha nincsenek is bájai, nincsenek defektusai sem, melyeket takarnia kell. Komjáthy jár elül avval a súlyos vádakkal, hogy a kvótabizottság könnyelműen járt el, előre odaadott mindent, mielőtt még az osztrákok követelték volna. (Igaz a szélsőbaloldalon.)

A kvótabizottság a vita elején nem állhatott elő szándékkal, s a vita végén nem maradhatott meg eredeti alapján. Kötelességet mulasztott volna, ha az osztrákok követelésére merev visszautasítással felelt volna. (Zaj).

A kvótabizottság nem csak azt jelentette ki, hogy a kvótát felemelni meg nem okolt dolog, de kijelentette, hogy kész minden méltányos kifogást figyelembe venni. 1896-ban azt mondta, hogy időről-időre szükségesnek látja a kvótát s hajlandónak nyilatkozott az igazság és méltányosság feltételeit korlátozni. 1898-ban azt mondta a bizottság, hogy némely bevétel-tétel-nél ellentétek foroghatnak fenn.

De később kötelességmulasztás lett volna a merev visszautasítás. Lehet, hogy mások bölcsebben jártak volna el.

Rátkay László: Csak magyarabban.

Szell Kálmán: A bizottság nem érdemli meg, hogy itt rászédés forogna fenn.

Áttér ezután a számítási alapra. Kossuth Ferencz az adózás alapján való számítást abszurdnak mondta. De tévedt, mikor azt hitte, hogy minden adót bevontak a számításba. Csak az egyenlő alapon álló adókat.

Ha volna olyan fokmérő, melylyel a nemzeti vagyont meg lehetne mérni, maga is szeretné. De nincs. Az adók még a legjobbak. Ezek ugyszólván egymást egyenlítik ki. Mire vannak kivette az adók?

Pichler: Mire nincsenek? (Derütség).

Szell: Ez épen mellettem bizonyít. Ez mutatja, hogy a legjobb számítási alap az adó.

E számítási alap mellett egy angol statisztikusnak véleményét is felhozza bizonyítékul.

Sőt — ugymond — 1896-ban, mikor az osztrák abszolút követeléssel szemben ezt a számítási alapot vették, — senki se kifogásolta. S ha ez oly abszurd számítás volt, miért tiltakoztak volna oly erősen az osztrákok ellene? Tiltakozik az ellen, hogy ez a számítás utólag csináltatott.

Majd kijelenti, hogy ő választóinak már 1896-ban egy 34%-hoz közel álló kvótaarányt mondott. Hogy nyilvánosságra nem hozta, az csak kötelessége volt azokban a viszonyokban, — de a számítás megette s bemutatta választóinak.

Részletesen ismerteti a bizottság számításait, melyek szerint a kvóta 3384 lenne a tizenkét — s nem tíz éves — átlagban. (Zaj a szélsőbalon.) Már most mért ajánlott a bizottság 3384 helyett 344-et? 1867-ben kihoztak 28%-ot, 1877-ben 29 és egy töredéket, 1887-ben

szintén ugyanennyit s ezt kikerekítették 30%-ra. Ez történt most is. Honnan vette Komjáthy azt az állítását, hogy míg Magyarországon 1867. óta 26,5%-al emelkedett az adó, Ausztriában azóta csak 60%-al?

Komjáthy: A kvótabizottság jelentéséből.

Szell: Onnan nem vehette. A tény az, hogy Magyarország adóterhe 1867-ben 163 millió volt, 1897-ben 506 millió, az emelkedés 342 millió, ez 209%; Ausztriában 1857-ben 272 millió volt az adóterh, 1897-ben 666 millió, a többlet 390 millió, ez 145%. Ez a különbség, nem a Komjáthyé.

Azonban ha az egyenes adókat vesszük, más a kép. Magyarországon emelkedett az egyenes adó 1867-től 26 százalékkal, a fogyasztási adó 182 százalékkal. Ausztriában emelkedett az egyenes adó 97 százalékkal, a fogyasztási adó 57 százalékkal.

Fülkiáltások: Itt a baj. A fogyasztási adók!

Szell Kálmán: A vádakkal szemben kimutajja, hogy Magyarország netto jövedelme 270—280 millió, ebben a kvótára esik 65 millió, ez 26 százalék. 1867-ben ellenben a netto jövedelem 28 százalékát nyelte el a kvóta. És míg az ország a kultusz-, kereskedelmi- és földmívelési tárczára összesen 25 milliót költött, ma ezekre költ 120 millióval többet. (Zaj a szélsőbalon.)

A *praecipuum* kérdésében kijelenti, hogy azt a mindenkori hozzájárulás arányán kívül állónak tekinti.

Majd az átutalásról szól. (Mozgás. Halljuk.) Joggal állítja, hogy Magyarországra ez idő szerint a kvótaemelés az átutalásnál fogva nagyobb terhet nem hárít. Az átutalás és a kvótaemelés közt junktim nincs.

Az átutalásról szóló törvénynek már most kell életbe lépnie, ő nem egyezett bele semmi módosításba. (Helyeslés.) Ő a törvényhez tartja magát teljesen; vádolják a képviselők, kivált Polónyi a vádló, hogy ez a kérdés csak úgy észrevétlenül áll eddig. Ő maga is felvetette pénzügyminiszter korában. Minden kvótabizottságnál a tárgyalásnál elhangzott az osztrákoknál az a kérdés, hogy 1867-ben ők így egyezkedtek és nem állanak el ettől. Törvény volt róla, az átutalásból a szesznel az osztrákok fizettek nekünk 708.000 forintot, mi 299.000-et. Hol van itt a megkárosodás? Az az állítás, hogy mi itt lappangó kvótát fizettünk volna, nem áll.

Polónyi csak úgy a manchettájából vágta ki a vádakát.

Nincs igaza, hogy a kormánynak nem lett volna joga új alkura készíteni a kvótabizottságot, mikor az már egyszer meghozta végleges határozatát. Joga volt a kormánynak erre, mert a törvény jogosítja fel. A bizottság mindaddig alkudozhatik, amíg a Ház előtt nincs jelentése. Az osztrákok pedig maguk jelentették ki készségüket a tárgyalás fölvetelésére.

Azt sem lehet mondani, hogy a kvótabizottság nem támogatta volna az ajánlott arányt részletes adatokkal, a mint a törvény megkívánja s semmivel sem vétett a hagyományok ellen.

Áttér ezután az egyes képviselők indítványaira, hogy miképp kellett volna a számítást megcsinálni. Pozitív indítványt nem hallott.

Polónyi: Hogyne! Önálló terület és hadsereg.

Szell: Ennek a számítási kulcshoz semmi köze. Komjáthy volt az, aki a 67: XII. t.-cikkre való hivatkozással azt mondta, hogy nincs joga a többségnek se a kvótát emelni. Ez nem áll. Ő félreértette a 67: XII. t.-cikket.

A törvény világosan mondja, hogy a hozzájárulási arány 10 évről 10 évre állapittatik meg. Nem is volna jó, ha egyszer, mindenkorra kötnék bizonyos határok közé az országot.

Reflektál a szónokok ama követelésére, hogy a közözügyek töröltessenek el. Nincs erre szükség. (Zaj, ellenmondás a szélsőbalon.) Szükség van a békére, hogy végre helyreálljon a felzaklatott nyugalom. Azt mondják, csufos béke volt. Nézzenek szét, köttetett-e béke valaha, hogy mindenkinek követelése teljesített? Vannak sokan, akik azt mondják, hogy ez veresége Ausztriának. Jaks képviselő mondja, hogy ez Ausztria Sedánja.

Nincs igaza neki se, az igazság a közép-úton van: jobb a tisztességes béke, mint a háború. (Ellenmondás a szélsőbalon, helyeslés jobbról.)

Deák Ferenczre hivatkozik, aki azt mondta, hogy a kölcsönös védelem nem lehet hatályos, ha csak nem közös. (Zajos, hosszas ellenmondások a szélsőbalról.)

Szell: Nem én mondom, én csak citálok.

Felkiáltások: Lustkandel!

Szell felolvassa Deák ide vonatkozó beszédét, melyből kitűnik, hogy Deák a viszonyos védelmet úgy gondolta, hogy közös is legyen. Így magyarították Deák és társai a 48-iki törvényt. Ő maga is (a miniszterelnök) ebben találja az ország biztonságát. (Ellenmondás a szélsőbalon.) Nem fogadja ezért el Polónyi hat. javaslatát, se annak konkluzióját.

Komjáthy súlyos kritikával illette. Joga van rá. De ítélete igaztalan, mert szolgálkúsággal vádolta őt. Ő nem kereste ezt a helyet s mikor az események erre a székre helyezték, első szava a béke volt. (Zajos helyeslés a jobbon.) Senkire se hallgatott, csak lelkiismeretére, ezért ment helyére, mert az ország érkekei úgy kívánták. (Taps a nemzeti párton.) Nyílt homlokkal mondhatja, az a képviselő nem igazságos. Ha az az ut, melyet ő követ, nem is vezet az álmodott virágos völgybe, melyet a függetlenségi párt kíván, de elvezet egy lakályos épületbe, mely realis alapokon nyugszik. Ajánlja a törvényt elfogadásra (Zajos helyeslés a jobboldalon és középén.)

Öt perc szünet.

Szünet után *Hentaller* Lajos beszélt a kvóta ellen hosszasan.

A szinigazgató választás ügye.

Nagyvárad, decz. 13.

Szerencsétlen csillag alatt született ez a *Somogyi* Károly, jelenleg »vándor« szinigazgató egy »ripacs« társulat élén, mert *nem született Nagyváradon*, hanem arra ni valahol széles e hazában.

Továbbá borzasztó ügyetlen az eféle választási aktushoz. Bejött az állomástól végig a Fő-utcán a Bémer-térre, hogy megnézzze az épülő színházat, és itt találta *Deák* Pétert, a ki szintén ezzel volt elfoglalva. Erre megtette illendőségi látogatásait a polgármesternél és a szinügyi bizottság elnökénél. A délutánt a Magyar Király kávéházban töltötte, a helyett hogy nyakába vette volna a várost és meglátogatta volna a szinügyi bizottság tagjait. Este megnézte a czirkuszban a nagyváradai közönséget s éjjel elutazott. Ki látott már ilyet?

Héj! de másképen csinálták vala ezt *Leszkay* és társai! Volt ám akkor kocszás, hogy örömük tellett benne a nagyváradai fiákereseknek. És de másképen csinálja ezt *Vidor* Dezső.

Még egy nagy hibát követett el ez a szerencsétlen szinigazgató, kinél ügyetlenebb nincs széles e hazában. Pályázati kérvényében ugyanis *elfeledte kitenni vallását*. Honnan tudja már most a t. bizottsági tag, hogy bir e elég képességgel, elég művészeti tehetséggel és ambícióval a nagyváradai szini igények realizálására?...

És ez a *Somogyi* Károly akarja itt befészkelni magát, a ki most »ripacs« társulatával Ujvidék, Szombathely, Szabadka, Kaposvár közönségét boldogította. Ujvidéken meglehetősen furcsa helyzetbe is került. Ugyanis csak minden 4—5 ember tud ott magyarul s csak ezek gyönyörködnek ott a magyar szini előadásokban.

Az ország legelsőbb rendű igazgatói is értek már viharos napokat a vidéken és azért egy-egy alkalommal nem igen rótták ezt fel nekik. Ki rója fel pld. *Krecsányinak*, hogy a múlt évben egy 120 tagú társulattal Marosvásárhelyre szorult és ott ezeket veszített. És a kiállott vihar után mégis örömmel fogadták Szegeden.

Az a *Somogyi* Károly a megfelelő milieu-hoz megfelelő társulatot fog szervezni s nem azért 38 éves »viharedzett« igazgató, hogy be ne lássa a maga javát és újra ne szervezné társulatát, hogy kellő sikert arasson vele. Azt a kis társulatot, a mi most van és a mi *Vidor* Dezsőnek nincs meg, ki fogja egészíteni jeles erővel, a mint a pályázati kérvényében elmondja és nincs okunk rá, hogy ne bizzunk az ígérete beváltásában.

Csak nem kell tulzott igényeket támasztani, különösen akkor nem, a midőn a törvényhatóság a kezdet nehézségeiben mivel sem segíti az igazgatót. Nagyvárad város ilyen körülmények közt csak általa remélheti, a ki kellő anyagi és szellemi eszközökkel rendelkezik, hogy a nagy költséggel fölépített muzsacsarnok meg fog felelni céljának.

Vidor Dezső rendezői tehetségét elégszer kiténtették már a fővárosi lapok s kiemeltük mi is. A bizottság ülésén, nem különben a helyi sajtóban felhozták, hogy a Magyar színház általa lett *nagy* műintézeté.

Naggyá nem uraim! — csak egyedül — *látogatottá*. És most már foglalkozzunk azazal, hogy miért lett az a színház látogatottá?

Mert ez a színház egy konzorcium kezében van, melynek elég eszköze áll rendelkezésre, hogy a beléfectetett tőke bő hasznót hozzon. Mert a Magyar Színház, nem különben a konzorcium kezében levő *Vig*színház nagyobb orfeum egy orfeumnál. Némely orfeum büszkélkedik e jelszóval, hogy családi műsora van, a Magyar és *Vig*színház azonban ezzel sem büszkélkedhetik, mert a mi szemérmertlenség csak megjelent a külföldi szinpadokon jelenezve, az mind e színházakban kél másodvirágzásra. Ha egy darabot látunk, mely e színházak műsorából való, ugy eleve tisztában lehetünk irányzatával. Soha még színház annyira vissza nem élt e névvel »színház«, mint a »Magyar« és »Vig« orfeum. Ezért lettek *látogatottá*, de korántsem *naggyá*.

És e műsorok *lelkét*, a Magyar Színház főrendezőjét méltán vonakodunk, sőt félünk ide hozni a városi színházba. Ezért harcolunk mi *Vidor* Dezső ellen és ezért fogjuk pártját *Somogyi* Károlynak és fogtuk volna bárkinek, e ki *Vidor* mellett föllép.

A fővárosban el fér még most is *egynéhány Magyar és Vigszínház*, de *Nagyvárad* egyellen színházából nem csinálhatunk *Magyar és Vigszínházakat*, hanem a szinművészet igazi hajlékává kell azt tennünk.

Ezeket kell megfontolni a választás előtt és hisszük is, hogy a törvényhatósági bizottság választása az arra érdemest fogja találni.

Nincs legkisebb aggodalmunk sem a választások kimenetele iránt, hiszen a közhangulat olyan lelkesen nyilatkozik Somogyi Károly mellett, csak elkomorit bennünket annak tudata, hogy *színházunk jövőjét kell megvédeni.*

*

Tegnap este 6 órakor a 48-as népkör helyiségében értekezletet tartott a városatyák egy része s megbeszéltek a mai közgyűlés elé kerülő tárgyakat. A színigazgató kérdésben hosszas vita volt, melyben igen sokan vettek részt. A felszólalók javarésze *Somogyi Károlyt* pártolta, de ennek dacára nyílt kérdésnek hagyták az ügyet.

A szatmári gyilkosság.

Szatmár, decz. 13.

A szatmári gyilkosság nyomozásából kiszivárgott már az is, hogy miért látta szükségesnek a vizsgálóbíró *Lázár Móríc* kihallgatását. *Papp Béla* elfogatásának negyedik napján levelet, majd üzenetet akart küldeni juhászának, *Zsoldics Mihálynak*. Ez azonban tudtára esett a hatóságnak és *Zsoldicsot* fogva tartotta. *Papp Béla* pedig látván, hogy üzenete nem jutott el céljához, írszereket kért, hogy egy fontos és titkos ügyben levelet írhasson *Lázárnak*. A fogházfelügyelő színelig belement a dologba és *Papp Béla* a következő levelet írta a szentmártoni bérlőhöz:

»*Lázár Móríc* menjen el a rabbihoz és kérjen föloldozást az alól az eskü alól, melyet együtt tettek volt *Papp Zoltánnak*, hogy örökre titokban tartják azt, a mit *Zoltán* előttük beismert, hogy ő gyilkolta meg *Elemért*. Ha ezután *Lázárt* a rabbi föloldozta esküje alól, tegyen vallomást a vizsgáló bírónak. Ő nem teheti, *Zoltánnak* adott esküje köti, bár az nem érdemel kiméleletet, mert a szembesítéskor azt mondotta: »*Béla te tudsz legjobban a dologról!*«

Ez a levél persze a vizsgálóbíró kezébe jutott s ezért vezették elő *Lázárt*, a ki azonban nem akar a dologról tudni s tegnap közölt valóságát tette. Mikor *Papp Bélát* *Lázárral* szembesítették, az elkezdett dühöngeni, átkozódni s a levelet ki akarta tépni a vizsgálóbíró kezéből, mire *Papólczy* keményen rászólt, hogy ha nem viselkedik nyugodtan, illendően: *vasravereti!* Ettől fogva hagyott föl *Papp Béla* az örültség tettetésével.

Bár *Lázárt* a vizsgálóbíró szabadon bocsátotta, egytall figyelmeztette, hogy lakását ne hagyja el és legyen készen minden pillanatban arra, hogy beidézék.

A *Papp Zoltánné* cselédleányának hirtelen és gyanus elhalálása ügyében is szorgosan kutat a hatóság. A leányt a vizsgálat legelején kihallgatták, mikor *Papp Zoltánéknál* házkutatást tartottak s ekkor esküdözve erősítette, hogy az *Elemér* urfi a gyilkosság délutánján csakugyan náluk volt, vajás kenyeret és kávé utsonnázott, holott ezt a törvényszéki bonczolás megdöntötte s hogy *Papp Zoltán* aznap este 6 órakor jött haza. Mindkét állítás tehát valótlan volt: tehát *hamisan vallott*. Az is tény továbbá, hogy a vizsgálóbíró épen egy férfinag kitergetésénél találta a leányt s rákiáltott: »*Valld be, hogy ez az ing véres volt!*« . . a leány elsápadt, hebegett és tagadott. Mindez megerősíti a hatóság föltevését, hogy a leány

tudott a bűntényről, tehát érdekükben állott a bűnösöknek, hogy elhallgattassák, mielőtt mást gondolna.

Elment a színészek után.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, decz. 13.

Egy évtizedek óta fennálló jónevű czég kért maga ellen csődöt a nagyváradai törvényszéken tegnap. Ennek a csödkérvénynek igen érdekesek az előzményei.

Ezelőtt körülbelül három évvel történt, hogy egyik nagyváradai szabó-czégnek tulajdonosa meghalt. A jóhírű szabónak halálát mindenfelé részvétellel fogadták annyival is inkább, mert az elhaltak nagy számu családja maradt hátra.

Az özvegy nem esett kétségbe, folytatta az üzletet s eredménnyel, úgy, hogy a család továbbra is tisztességesen megélhetett. Az üzletet aztán a idősebb fiu vette át, aki most csödbe vitte a czéget.

A fiu egy idő óta felülden kezdett költenek, mindenütt ott volt. Főleg pedig ott, hol a színészek voltak. Sokaknak szemet szurt ez, de hallgattak.

E hó elején a fiu egyszer csak eltűnt a városból. A családja kerestette mindenfelé, de hiába. Az eltűnése annyival nagyobb riadalmat okozott, mert a fiu a család egész vagyonát magával vitte.

Igy a többek közt az édes anyjának a polgári takarékpénztárban elhelyezve lévő 680 forintját kivette, ezenfelül a megrendelőktől közel 200 forintot szedett össze, de elvitte a nővéreinek összes ékszerét s az üzletből éjnek idején az értékes posztókat, amelyeknek az értékét meghatározni nem tudják.

Az özvegy mikor megtudta az esetet, csődöt kért maga ellen, a törvényszék azonban a csödkérvényt elutasította, mert még az örökösök kereskedői volta kitüntetve nincs. Az özvegy erre feljelentést tett a fia ellen is, kinek országos köröztesét kérte.

A fiu hir szerint egyik színész után *Kolozsvárra* utazott, mások szerint *Bécsbe* egy *czirkusz-leány* után.

Az üzlet pedig tegnap reggel óta zárva van.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Decz. 14. A nőgyelet választmányi ülése.
Deczember 17. Gyermekebarát-egylet közgyűlése.
Decz. 17. A Szigligeti Társaság felolvasása.
Decz. 20. Biharvármegye közgyűlése.
Decz. 20. Megyeegülés.

* **Iskolalátogatás.** A várad-olaszi elemi róm. kath. fiu iskolát tegnap meglátogatta *Szemes Imre* kir. másodtanfelügyelő, *Dencs János* tb. kanonok, igazgató vezetése mellett. A m. tanfelügyelő mind a négy tanteremben hosszabb ideig időzött s a gyermekekhez kérdéseket intézett az egyes tantárgyakból, a melyekre a növendékek igen ügyesen, talpraesetten megfeleltek. Távozásakor az igazgató előtte kifejezte teljes elismerését és megelégedését a tapasztalt eredmény és a tantermekben uralgó rend és fegyelem fölött, valamint örömmel jelentette ki, hogy ezen minta-iskola, melybe a

legkelőbb szülők gyermekei járnak, nemcsak megtartotta, de fokozta is eddigi jó hírnevét.

* **Első püspökszobor Erdélyben.** A hazai örmények egykori apostoli lelkületű főpásztoruk *Verzereskul* (Verzár) Auxentikus dr. örmény kath. püspök emléksobrára, ki Szamosújvár városát két század előtt megalapította: hazafias és hálás kegyelettel gyűjtést indítottak. Ennek előmozdítására *Merza Gyula*, az örményeknek egyik irodalmilag is kiváló tevékeny vezérférfa egy füzetet adott ki, melyben ismerteti a magyar-örmények multját és mai helyzetét. Az érdekes füzet jóvedelmét szerző a püspök-szoborra szánta. A füzet megrendelhető *Merza Gyulánál Kolozsvártt.*

Választások a városnál. A mai városi közgyűlésnek egyik érdekes mozzanata lesz a választás. *Raffay Mihály* I. osztályu és *Tőkés István* II. oszt. számtisztek helyét töltik be. Pályázó van elég. Az I. osztályu számtiszti állásokra *Magyary Jenő* és *Csáky József* II. od oszt. számtisztek és *Dicker Illés* pénztári segédtsit pályáznak, míg a II. od oszt. számtiszti állásokra *Altnóder Vincze* és *Novák József* III. oszt. számtiszt pályáznak. A választás folytán megürese ő III. oszt. számtiszti állásra a pályázók közül legtöbb kilátása van ifj. *Márkus Jánosnak*, ki már az év eleje óta buzgalommal működik a városnál.

* **A megye nagy napja.** Biharvármegye december hó 20-án tartja közgyűlését. Közel 300 ügydarab vár ez alkalomra elintézésre. Lesz egy választás is; ugyanis most töltik be a *Fráter András* halálával megüresedett aljegyzői állást.

* **Wlassics miniszter az egyetemi körben.** *Wlassics Gyula* kultuszminiszter ma délelőtt 11 órakor dr. *Rényi József* titkára kíséretében megjelent az Egyetemi kör új helyiségében, a melyet holnap este 8 órakor avatnak fel ünnepélyesen. A körben éppen mozgalmas élet uralkodott s minden teremben igen sok egyetemi hallgató volt jelen, közte egy pár diákkisasszony is. A belépő minisztert, akit *Tonodi Thewrewk Emil*, a tudományos egyetem rektora *Küpsdy Dezső* alelnök, *Madarász Jenő* főtitkár, *Győrösy-Csepregy János* háznagy és *Berkes János* az Egyemi-kör könyvtárosa fogadta hivatalosan, az egybegyűlt ifjak zajosan megéljenezték. A miniszter rövid beszédet intézett *Thewrewk* rektorhoz, melyben örömet fejezte ki, hogy a tanári kar és az ifjuság között oly szép egyetértés uralkodik, a mi aztán biztosítja a tudományokban való előrehaladást. Ezután megkezdte sétáját a körben, a hol épen a holnapi ünnep előkészületeivel foglalkoztak. Megtekintette az összes helyiségeket és az elnöki szobában beírta nevét a kör vendégkönyvébe. A játékterembe érve kérdezősködött, hogy sokat játszanak-e? Majd óhaját fejezte ki, hogy ne kártyázzanak, hanem tornásszanak, ami nemcsak, hogy élvezetes, hanem testedző játék is. Ezzel kapcsolatban a vívőteremről kérdezősködött, mely azonban nincs a körrel kapcsolatban. A miniszter ezután így szólt: »Bizony, az én időmben nem volt ilyen fényes helyiségünk. Az egyetemen egy kis szobában szorongtunk, ott töltöttük a szabad időnköt.«

Ezután kezét szorított a rektorral és a kör tisztviselőivel és az ifjuság hangos eljénkiáltásai között eltávozott a körből.

* **A színház berendezése.** A színház kárpitos és szőnyeg diszítési munkálatára a *Preis* és fia czég 8 százalék leengedéssel, a *Kunz József* czég 8 és fél százalék, és egy arad czég 16 százalék engedménnyel adtak be pályázatot, de az aradi és a *Preis* czég már akkor tette ajánlatát, mikor a *Kunz* czég pályázatát már tárgyalták. A színház építésére felügyelő bizottság és a tanács a *Kunz* czég ajánlatát javasolja a közgyűlésnek elfogadásra,

mert a helyi ipar támogatását tartja szem előtt. A Preisz M. és fia cég tegnap egy beadványt intézett a város törvényhatóságához, a melyben helyesli a helyi ipar támogatását, de akkor ne vállalkozónak, hanem iparosnak adják ki a munkálatokat. Beadványához egy zárt ajánlatot csatol, a melyben újabb engedményeket tesz. A zárt ajánlatot a csütörtöki közgyűlésen bontják fel.

* **Névváltoztatás.** A belügyminiszter Murz Frigyes honvéd őrnagynak megengedte, hogy vezetéknévét »Muráti«-ra változtassa.

* **A »Fehér kereszt« Nagyváradon.** A »Fehér kereszt« egyesület szegény gyermekek elhelyezését, gondozását és felnevelését tűzte ki célul s már is üdvös és eredményes szolgálattal tett a jótékonytér terén. Az egyesületnek közelebb Nagyváradon is megalakul a fiókja. A mozgalom élén dr. Bulyovszky József polgármester áll: a nagyváradon megalakulására értekezletet hívott össze, a mely szombaton délután 4 órakor fog megtartani.

* **Köszönetnyilvánítás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter báró Hornig Károly veszprémi püspöknek a patalomi iskola építésére adományozott 2025 frt adományáért köszönetét nyilvánította.

* **A végrehajtói fuvardijak megszűntetése.** A budapesti kir. törvényszék elnöke a múlt hét folyamán rendeletet bocsátott ki, a melynek értelmében a végrehajtók a főváros területén olyan helyen fogatosított végrehajtásnál, a hova lovasut, villamos vasut, hajó, társaskocsi vezet, ezen olcsó közlekedési eszközöket kötelesek igénybe venni és csak ily fuvardiját van joguk felszámítani. Csak ha a végrehajtás színhelye ezen közlekedési eszköztől egy kilométernyi távolságra van, az esetben joga van a végrehajtónak fuvardiját felszámítani. A nagyváradon kir. itélőtábla pedig azt mondotta ki, hogy a végrehajtó, ha székhelyén kívül oly helyen fogatosított végrehajtást, hova vasut vezet, fuvardij címén csak a vasuti jegy árát van jogositva felszámítani s nem a hivatalos, kilométer szerinti fuvardiját.

* **Eltűnt nagyvállalkozó.** Fővárosszerte, főleg pedig bőrzei körökben szenzációs eltűnésről beszélnek két nap óta. Azt suttoják, hogy egy ismert nevű nagy vállalkozó, a ki a legutóbbi időkben is számos nagyszabású vállalatnál volt engageálva, titokban elhagyta a fővárost, minthogy zilált anyagi viszonyait nem tudja rendezni. Az illető állítólag közel két millió teljesen rendezetlen adósságot hagyott hátra, melyre fedezet egyáltalában nincs. Tény az, hogy a nagyvállalkozó már vagy tiz nap előtt elhagyta Budapestet és azóta hirt sem hallatott magáról, olyannyira, hogy hozzá közel álló emberek se tudják, hol van jelenleg. Hogy azonban csakugyan az a szándéka-e, hogy egyáltalában nem is tér vissza, az még kérdés. A nagy vállalkozó bukása egy egész sereg kisebb-nagyobb céget érint igen érzékenyen.

* **A főváros adománya.** Az ország fővárosa sok százazreket áldoz évente a kor színvonalán álló, mintaszerű iskoláiért. Most egy pestmegyei régebben teljesen tótajku, de most erősen magyarosodó község, *Issaszeg* tanügyének emelése érdekében hozott nemes áldozatot, a mennyiben Ludvig Béla tanító folyamodására 50 darab masszív iskolapadot, 3 nagy fekete táblát, 50 drb. szép szemléltető képet és 5 nagy fali térképet adományozott Budapest tanácsa a község iskolája számára. A hazafias szép tett méltó az ország első városának tanácsához.

* **Elveszett.** Elveszett tegnap, szerdán d. u. 3 óra tájban egy ezüst óra a következő vonalon: Szigligeti-utca, Uri-utca gymnasiumi oldal és a Fő-utca Fábry-saroktól az igazságügyi palotáig terjedő részén. A becsületes megtalálót kéri a káros, hogy adja át a jogakadémia vagy a rendőrségen megtekinthető czímen.

* **Olcsó könyvek.** Ruzicska Ármin fővárosi antiquárius a napokban bocsátotta ki részletes árjegyzékét a nála található könyvekről, melyeket szerfölött előnyös árban szállít. Könyvkereskedése dus választékban tartalmaz kiváló irodalmi munkákat teljesen új példányban, szakkönyveket, egyetemi tankönyveket stb., mire felhívjuk a könyvbarátok figyelmét. (Ruzicska Ármin könyvkereskedése, Budapest, IV. Muzeum-körút 3.)

A vándorló ezres.

Budapest, decz. 18

Színházi körökben pár nap óta pikáns kis históriáról beszélnek, a melynek nincsen befejezése és a melynek alkalmasint nem is lesz befejezése.

A hősnője ennek a történetnek egy bájos, fiatal művésznő, a ki férjes asszony, még pedig olyan tisztességes asszony, hogy még a színháznál se tudnak róla semmiféle pletykát.

Ez a bájos menyecske, a kiről most szó van, a napokban illatos, rózsaszínű levelet kapott.

Asszonyi kíváncsisággal felbontotta s im, először is kihullott belőle egy ezres, egy ropogós ezres. S az ezresen kívül a borítékban néhány sor, a melyet egy ismert nevű, dúsgazdag ember intézett az asszonykához.

Szólt a levél így:

»Asszonyom! Engedje kijelentenem, hogy a mióta önt legutóbb láttam, el vagyok bővölve és a képe folyton a szemeim előtt lebeg. Imádom és kérem, legyen kegyes velem tudatni, hogy mikor tehetem tiszteletemet.«

Ettől a rövidke levéltől a művésznő arcába szökött minden csöpp vér.

— Ah — kiáltott föl indulatosan, — ilyet föltenni rólam, rólam!

Rögtön rohant a levéllel meg az ezresbankóval a férjéhez, a kinek azt mondta:

— Nézd, mi történt velem! Nézd!

A férj csodálkozva nézett előbb haragtól kipirult arcú szép feleségére, aztán elolvasta a levelet, megnézte az ezrest és így szólt:

— Ugy? Most kaptad?

— Igen.

— No hát, majd megleckéztetem én azt az urat, hogy tudom, nem feledi el egy hamar! Légy nyugodt édesem, pokoli módon meg foglak bosszulni!

Akárhogy szomjuhozott is bosszu után a szép művésznő, férje szavaira mégis megdöbent. Hosszan? Hátha most párbaj lesz a dologból? És hátha — oh szörnyűség! az ura megsebesül vagy meghal! Szinte kezdte banni, hogy a férjének szólt és remegve kérdezte:

— Az Isten szerelméért, mit akarsz tenni? Csak nem hivod ki párbajra azt az embert?

— Óh dehogy! — felelt a férj nagy nyugalommal. — Az nem volna elég! Csak bízd rám a dolgot!

És azzal a férj odaült az íróasztalhoz és szépen megirt egy levelet, szószerint a következőt:

»Asszonyom! Engedje kijelentenem, hogy amióta önt láttam, elvagyok bővölve és képe folyton a szemem előtt lebeg. Imádom és kérem, legyen kegyes velem tudatni, hogy mikor tehetem tiszteletemet.«

És azzal aztán a művésznő férje szépen e sorok alá írta a maga nevét és lakása címét, a levelet beletette egy koverthe, beletette az ezres bankót is.

Aztán pedig elküldötte a levelet — annak a bizonyos gazdag ur feleségének.

Hogy az mit szólt, arról hallgat a krónika. És hogy az érdekelt ur mit szólt, arról meg pláne hallgat.

IRODALOM.

Népies iratka. A Szent-István-Társulat népies elbeszélő füzetkéinek czélja egy-egy erény megkedveltetése, egy-egy hiba, vagy bűntől való elriasztás, amit a jó népies tollú írók ügyesen teljesítenek a jól választott mese keretében. Előttünk fekszik a 154. számú füzet, Seress Imre, ismert író »A hitellen« című elbeszése. Egy gögös gazdaember hitetlenségének és megtérésének megható történetét mondja el benne érdekesen, magyarosan. A címképpel ellátott füzetke ára 4 krajczár.

A Petőfi-társaság titkára figyelmezteti a pályázni kívánókat, hogy a lyrai pályaművek beküldésének határideje e hónap utolsó napján lejár. A legjobb és mindenestre lyrai becsessel bíró lyrai költemény jutalma a gróf Vigyázó-alapból 300 korona. A pályaművek idegen kézzel tisztán írva és jelígelés levéllel ellátva, a társaság titkári hivatalába (Bástya-utca 11.) küldendők.

Igazságszolgáltatás.

Sajtóper a Nagyváradon Napló ellen.

Akkor, amikor a városi főmérnök ellen a merénylet történt, a Nagyváradon Naplóban egy cikk jelent meg, amiben ugyan név nem volt kitéve, de amelyből mindenki, aki a város ügyeit ismeri, tudta, hogy az *Szokoly* Tamás törvényhatósági bizottsági tag ellen van irányítva. A cikkben az van, hogy a nevezett bizottsági tagnak része van a merényletben. Ezenfelül még egy hasonló tartalmu szerkesztői üzenet is jelent meg ugyanezen lapban s ez már névvel, ugy, hogy az is, a ki az első cikkben foglaltak elolvasása után nem tudta, hogy ki van ott gyanúsítva, a szerkesztői üzenetből megtudhatta azt. E cikket hir szerint egy városi hivatalnok írta.

A cikket *Szokoly* Tamás magára nézve sértőnek találta s a sajtóügyi vizsgálóbírónál megkérte az előnyomozatot.

Miután ez ügy ez évben már nem kerülhet tárgyalásra, az az új bünvádi perrendtartás szerint lesz tárgyalva s miután a vád *rágalmazás és becsületsértés* miatt lett emelve, az ügy nem az *esküdtbíróság*, hanem a *büntető törvényszék* előtt lesz tárgyalva. Ez lesz az első ilyen tárgyalás Nagyváradon.

A nagyváradon kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf.*

3895 Schlézinger Mózes uzsora.

3957 Szabó János sikkasztás.

4662 Veinberger Emánuel magánokirat hamisítás stb.

4929 Veinberger Emánuel magánokirat hamisítás stb.

Előadó: *Harmathy Károly.*

3676 Koczka Pál és t. testisértés.

4826 Slider József hatóság elleni erőszak.

4958 Miklián Mátyás testisértés.

4960 Lázár Imre lopás.

Előadó: *Balogh Samu.*

3873 Kovács Lajos testisértés.

3874 Kádár Mihály szándékos emberölés.

3896 Hidi Imre hamis eskü.
5897 Bán György zsarolás.
3908 Cséfán János testisértés.

Előadó: *Foynár Dénes.*

3895 Kohn Adolf lopás.
3918 Özv. Feingold Bernáthné rágalmazás.
3941 Miskolczy Pál idegen ingó vagyron rongálás.
4105 Nagy János magánlaksértés.
4441 Egri Manó csalás.
4503 Lipcsei István lopás.

Előadó: *Molnár Géza.*

3523 G. Szabó Sándor nyilvános becsületsértés.
3524. Szurdás Mihály becsületsértés.
3527 Varga Mihály lopás s más büntetendő cselekmény.
3539 Szücs Mária család.
4215 Szücs Mária család.
3543 Lezó Mitru g ndatlanságból okozott testi sértés.
3560 Id. Kun József testisértés.
3561 Ländler Sámuel család.
3562 Molnár János halált ok. testisértés.
3501 Kovács Mihály és társa jogtalan elsjátítás.
2502 Pintér Tivadar rágalmazás.
3550 Szirmai Károly rágalmazás és becsületsértés.
3551 Petrilla Floráné rágalmazás és más büntetendő cselekmény.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

3878 Korik Jánosné becsületsértés.
3879 Götz János becsületsértés.
3880 Gál József becsületsértés.
3881 Sárkány Andrásné becsületsértés.
3882 Sándor Jánosné becsületsértés.
3883 Rakta Jánosné becsületsértés.
3884 Holler Sámuel és neje becsületsértés.
3885 Gerecz Imre becsületsértés.
3886 Pusztai Imréné becsületsértés.
3887 Borbély Mojszáné testisértés.
3959 Szizsik Róza emberölés.
3969 Rác József gondatlanságból okozott testisértés.
5067 Dimák Lajos szánd. emberölés.
4897 Binder Anna anyakönyvi kihágás.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanas.*

2552 Dikman József — Schlézingér Helén és társa.
2572 Pollák Betti — Klein Jakab.
3573 Nagy Ilona — Gálfy János.
2574 Kocsis Piroska — Nemes István.
2575 Simon György — Satori Mária.
2616 Csizmadia Mihály — Pásztor Zsuzsánna.
3194 Moinár György — Sárvári Juliánna.

Előadó: *dr. Gedeon László.*

1522 Kis László — Szikszay Kornélia és társa.
2025 Engelbert Jánosné és társa — Limbek János.
3403 Özv. Pantye Kosztáné — Pantye Paraszka és t.
2748 Csák András és t. telekkönyvi helyesbítési ügye.
3395 Szolomie Joun — Szolomie Katicza.
3425 Nyegrucz János és társa — Nyegrucz Tógyer.
3428 Hodi Endréné — Hodi János.
3527 Lázár Mihály telekkönyvi ügye.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Írta: *Fernand-Hue.*

Francziából fordította — *Ö.*

A kapitány közeledett. Lépéseinek zajára Péter megfordult s megismervén Parrrt, levette

sipkáját, a vezető is köszönt kalapjához emelve kezét.

Parr leült a két ember közé, elővette pipáját, megtömté, rágyújtott, néhány perczig szótlanul eregetve a füstfelhőket.

Péter nem mert kérdezősködni, de időnként kíváncsian fordította apró szemét a parancsnok felé.

— Ugy látszik nem jól megy a dolog, gondolta magában, a parancsnok ur arczáról nem lehet semmi jót leolvasni; talán nem találta volna meg a kis Henriket?

Végre Par megörte a csendet:

— Hasztalan volt az egész utazás.

— A gyermek nincs itt?

— Van egy, de nem az, a kit mi keresünk.

— No akkor meg kell keresni az igazit:

— De hol, hogyan és merre?

— Voltaképpen biz' én azt nem tudom.

— Mindenekelőtt vissza kell mennünk Pretriába és onnan Port Natalba.

Majd a vezetőhöz fordult:

— Velünk tart?

— Nem, felelte Ferencz.

— Hát egyedül kell megtennünk ezt az utat?

— Igen, uram.

— Megkettőzöm a kialakított díjat.

— Ha megtízszereznéd, sem állanék rá.

— Ön tehát kénytelen folytatni utját?

— Kénytelen vagyok.

— Micsoda fontos ügy kényszerítheti erre?

— Tovább kell mennem.

— Jól van, menjen hát, végezze el dolgát és jöjjön vissza, mi megvárjuk.

— Lehetetlen.

— Miért?

— Mert nem tudom, mikor jövök vissza, sőt egyáltalában visszajövök-e valaha.

A vezető oly határozott hangon beszélt, mely minden további vitát fölöslegessé tett.

A parancsnok teljesen bizott mindig vezetőjében, kinek kissé különös modora tetszett neki. Mindig magába vonult, a társaságba soha sem elegyedett egész uton, mindig a kis karaván előtt lovagolt, a nehezebb munkába segített a zuluknak összeterelni, ki vagy befogni az ökröket. Az a tisztelet sem kerülhetett el Parr figyelmét, melylyel a búrok Ferencz iránt viselkedtek. Ő maga is mondta egyszer a parancsnoknak:

— Minden búr ismer engem!

És arcza csaknem gögös kifejezést nyert; majd, hogy ismertségét megmagyarázza, hozzátette:

— Már igen sokat utaztam ebben az országban.

Parr elhatározta, hogy elmondja utazásának czélját Ferencznek és tanácsot kér tőle. Megnézte zsebóráját, kiverte a pipájából a hamut és felkelt Péterhez fordulva:

— Itt a lefekvés ideje.

A matröz elment a kocsihoz, Parr pedig elfoglalta előbbi helyét.

— Ferencz, beszélni akarok magával.

— Szolgálatára állok, uram, felelt a búr.

A parancsnok röviden elmondta, hogy egy igen nagy vagyron öröksét keresi, ki már 25 éve eltűnt. Azután hozzátette:

— Akar nekem segíteni?

— Uram, az ön vállalkozásának eredménye legalább is nagyon kétes. De ha lehetséges volna is, én nem segíthetnék, mert nem vagyok szabad.

— Pedig higgye el, ez az újfajta vadászat többet jövedelmezne önnek, mint a legjobb év elefántvadászata.

— Nem pénzkérdés tart engem vissza, de nem rendelkezem szabadon időmmel.

— Nem adhatna legalább tanácsot?

— Tanácsot adjak önnek? Jól van.

Menjen hát vissza Port-Natalba, szálljon fel hajóra és utazzék haza. Vagy hogyan remélheti ön, hogy egy ily nagy és ennyire különböző elemekből alkotott országban minden határozott adat nélkül egy 25 éve elveszett gyermeket feltalálhat? Tud-e ön csak annyit is, hogy Afrikában van-e? Ki tudja, merre vittek őt azok, a kik felszedték? Ki tudja, vajjon él-e; ha Transzváiban vagy Oranji-ban volt is, ki tudja, nem esett-e el az angolokkal folytatott harcainkban?

— Sokszor ismétlem én ezeket magamban, de mégis tovább fogom keresni, mert ez kötelességem.

Hogy szavainak nagyobb nyomatókat adjon, a parancsnok a Roánoke-ra való felszállásától kezdve egészen Atkins urnál lett látogatásáig.

Ferencz sokáig mereven nézett a pislogó tűzbe, Parr szintén elmerült gondolataiba.

(Folyt. köv.)

A transzváli háboru.

London, decz. 13. A hadügyminiszterium Buller tábornoktól Frereből táviratot kapott, a melyben a tábornok azt mondja, hogy e hó 11-iki kelettel a következő táviratot kapta White tábornoktól: Met-calfé alezredes a rifle-dandár 500 emberével az éjjel kirohant, hogy egy szomszéd magaslatot bevegjen és az ott lévő ágyut elpusztítsa. Az angolok elérték a domb tetejét, a nélkül, hogy az ellenség észrevette volna őket, szétverték az ott lévő búrokat és elpusztították az ágyut. Visszamenet az ellenség utját állta az angol csapatoknak, de az angolok szuronyt szegezve kivágták magukat, A búrok nagy veszteséget szenvedtek. Az angolok részén elesett egy tiszt és tíz katona megsebesült három tiszt és negyven katona. Hat katonát, a kik a sebesültekkel visszamaradtak, foglyul ejtett az ellenség. A hadmérnökség részéről egy katona elesett és egy megsebesült. (M. T. I.)

London, decz. 13. Gatacre tábornokot, a strombergi angol vereség előidézőjét újból megverték, minek következtében úgy Gatacre, mint lord Methuen tábornok és Franok lovassági tábornok sietve visszavonultak. Buller tábornoknak egész haditervét meg kellett változtatni.

TAVIRATOK.

Személyi hir.

Bécs, decz. 13. Nikolajevics Miklós nagyherceg ma reggel visszaérkezett a jamnitzi vadászatokról és mindjárt tovább utazott Párisba. (M. T. I.)

A kvóta Aradon.

Arad, decz. 13. (Saj. tud.) táv. A városi törvényhatóság mai közgyűlésén foglalkozott Marosvásárhely város feliratával a kvótaemelés ellen. Barabás Béla tette meg az indítványt, hogy hasonló feliratot intézzenek az országgyűléshez, amit azonban hosszú heves vita után elejtettek.

Hófúvások.

Budapest, decz. 13. (Saj. tud. táv.) Verseczről távirják, hogy a bázisai vonat Versecz és Sztamoravicza között Hoorkanban elakadt a nagy hófúvásban. Az utasok kiszállottak és szánokon utaztak tovább. A több ezer köbméternyi hóhegyek eltakarításán 200 honvéd dolgozik éjjel nappal. Az ország minden részéről vonatkéseket jelentenek a nagy hófúvások miatt.

Desseffy püspök Rómában.

Budapest, decz. 13. *Desseffy* csanádmezei püspök a secularis ünnepekre Rómába utazik több udvari papjával, a mit a fővárosi lapok bibornokká való ki-neveztetésével hoznak kapcsolatba.

Munkácsy állapota.

Páris, decz. 13. A párisi *Journal* szerint *Munkácsy* Mihály végperceit élő világhírű festőművésznket a *teljes bémulás* érte s a vakság fenyegeti.

A botrány-fészekből.

Bécs, decz. 13. (Saját tud. táv.) A Reichsrathban hallatlan botrány történt, melyet a cseh képviselők inscenizáltak az elnök ellen. A legválogatottabb otrombaságu és piszkos kifejezéssel illeték s mikor ezzel nem tudták kihozni sodrából, az asztalfedővel dobogtak s majd az elnök személyét is akarták bántalmazni. A csendet nagy nehezen állították helyre.

Krecsányi Marosvásárhelyt.

Marosvásárhely, decz. 13. A szinpártoló egyesület ma tartott ülésén *Krecsányi* Ignác szegedi szmigazgatónak a jövő tavaszra játszási jogot adott.

A szultán megsértése.

Páris, decz. 13. A kormány elrendelte az Aurora három munkatársának bünvádi üldözését a szultán megsértése miatt. (M. T. I.)

Hajószerecsétlenség.

London, decz. 13. A Lloydhoz Saigonból érkezett jelentés szerint, az European Petroleum Company tulajdonát képező »St Helena« gőzös, mely Sanaghai-ból Singaporéba ment, Paraczelzus-szigetek mellett elpusztult. A gőzősön levő embereket a legénység öt emberének kivételével mind megmentették.

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete kedden tartotta alakuló közgyűlését gróf *Zselénszky* Róbert elnöklésével. Az alakuló közgyűlés elnökké egyhangulag gróf *Zselénszky* Róbertet választotta meg. *Igazgató-tagok* lettek: Báró Braunecker Lamoral, gróf Csáky Albin, Esterházy Miklós herczeg, Heinrich Béla, Justh Gyula, Kabos Ferencz, gróf Károlyi Sándor, Kamerer Ernő, Miklós Ödön, Rubinek Gyula, Szentiványi Árpád, Széchenyi Géza és gróf Teleki József. *A felügyelő-bizottság* tagjai lettek: Csáky Vidor, Fernszek Géza, Makkfalvy Géza, Ragályi Béla, gróf Majláth József. A végrehajtó-bizottság által előkészített alapszabályokat csekély módosítással a közgyűlés egyhangulag elfogadta és elhatározta, hogy a földmivelségi miniszternek a hathatós támogatásért köszönet és háliját küldöttségileg fejezi ki. Végül

gróf *Zselénszky* Róbertnek és *Miklós* Ödönnek a megalakítás körül való érdemeikért köszönetet szavaztak. A szövetkezet a kormány alapítványával 1,600.000 korona alaptőkével rendelkezik.

Szőlőmunkás tanfolyam. *Zsámbékon* (Pestmegye) legközelebb szőlőmunkás tanfolyam nyílik meg. A tanfolyamra ép, egészséges, külső munkára alkalmas testalkotású egyének vétetnek fel, a kik 16-ik életévüket betöltötték, de még a 40 évet meg nem haladták, ezenkívül kifogástalan előéletűek. A tanfolyamra fölvet munkások kötelezik magukat a tanfolyam végig-hallgatására. A kiket fölvesznek, 18 frt havi segélyben részesülnek és lakást is kapnak. Kérvényeket, melyhez orvosi és községi erkölcsi bizonyítvány, keresztlevel, a nem nagykoruak helyett szülői, vagy gyámi beleegyezés, katonai kötelezettségükről és eddigi vizsgálataikról való bizonyítványukat kell mellékelni, a földmivelségi miniszterhez czimezve a budapesti m. kir. szőlészeti és borászati felügyelőséghez (Budapest. VII. ker. Murányi-utca 61. sz.) december 31-ig kell beküldeni. A tanfolyam a jövő év február 1-én kezdődik és november 30-án fejeztetik be.

Az osztályorszájáték mai huzásánál a főnyereményt: 70.000 koronát ismét csak Gaedicke A. főelárúító (IV. Kossuth Lajos-utca 17. szám) nyerte a 60912. számú sorsjeggyel. A többi kihuzott szám a következő: 70.000 koronát nyert: 60912. 25.000 koronát nyert: 74514. 3000 koronát nyertek: 8173 32144. 2000 koronát nyertek: 18669 30502. 1000 koronát nyertek: 4174 20306 85445 90358 97519. 500 koronát nyertek: 6329 24815 31365 37301 46639 36781 52389 52419 54693 72879 79899 91424 97223 99160. 300 koronát nyertek: 1465 3162 6119 10543 12374 14482 17260 19212 24218 24818 26355 30431 37269 38697 43732 48811 50544 51889 54092 54278 61715 63844 67579 71378 76095 78058 78549 79121 83975 89969 93640 95218 98722 99692.

A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. decz. hó 12-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 6.60—7.10. Kétszeres buza 5.20—5.50. Rozs 5.—5.20. Arpa 5.—5.40. Zab 4.40—4.80. Tengeri: 4.10—4.30. Borsó 15.—Lencse 17.—Bab 6.30. Köleskása 11.50, Burgonya 2.—100 kiló lángliszt 13.50, zsemlye-liszt 13.—, fehérkenyér liszt 12.50, barnakenyér liszt 11.50, széna fuvarral 2.—, szalma 45. Szalonna 46.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.25, tölgyfa 3.—, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—, öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70 nyers fagyú 23.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 24.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 22.50, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 10.—. köles 6.—. repeze —.—, dió 19.—, mogyoró 16.—, aszalt szilva 20.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalonna 56, sertéshus 48, juh-hus 34, veres hagyma 8, fog-hagyma 25, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 22, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. december 12-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 310—340, egy pár másodrendű jármás ökör 240—290, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—230, 1 drb fejős tehén 50—110. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 75—96. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 55—78. 1 drb. veres borju 11—19, 1 drb. fél éves borju 18—23, 1 drb egy éves borju 24—34, két éves borju 33—36, 1 drb hizott sertés 37—60, 1 pár fél éves 15—18, 1 pár egy éves sertés 25—34, 1 pár két éves sertés 38—58, egy drb igásló 60—110, 1 pár ökörbőr 17—22, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár bojubőr 5—8, 1 pár lóbor 5—10.

Forgalmi kimutatás 1899. évi december 12-ről. Tiszta buza körülbelül 1100 hltr, kétszeres buza 300 hltr, rozs 500 hltr, árpa 180 hlt, zab 350 hltr, tengeri 1400 hltr, burgonya 600 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 480 drb, félhizott 550, sovány 200, süldő 350, macz 440, hizott marha 36, jármás ökör 990, fejős tehén 640, borju 500, bivaly 23, juh és kecske 40, ló 1176.

Veiszlovits Adolf és fia

„Concordia Entreprise des pompes funébres“

Első nagyváradai disztemetkezési intézete

és

SIRKÓ RAKTÁRA

a régi helyiséggel szemben levő

BAZÁR-ÉPÜLETBE

helyeztetett át.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

- A Tiszántul eredeti távirata. -

Értéktőzsde.

Budapest, december 13.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	368.30
Magyar hitel	372.75
Allamvasut	339.-
Rimamurányi	332.-
Magyar jelzálog	183.50
Salgótarjáni	341.-
Wagon-kölcsön	623.-

Határidők.

Budapest, december 13.

Gabona. Gyenge.

Buza októberre	7.96
Buza áprilisra	7.90
Uj tengeri	5.01
Rozs okt.	6.48
Zab okt.	5.05
Káposzta, repce, aug.	

Érték. Javult.

Bécs, december 13.

Osztr. hitel	876.80
Magyar hitel	877.75
Allamvasut	318.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. december 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	116.25
Magyar koronajárdék	94.80
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,10%	120.-
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,10%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	118.-
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.75
Italmérési jog megváltási kötvény	99.-
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	159.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	157.25
Osztrák járdék papírban	98.60
Osztrák járdék ezüstben	98.60
Osztrák járdék aranyban	116.25
Osztrák korona járdék	99.25
Osztrák államsorsjegyek	136.25
Osztrák magyar bankrészevény	909.-
Magyar hitelbankrészevény	376.25
Osztrák hitelintézeti részevény	375.70
Párisi vista	818.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	121.05
Németbirodalmi márka	9.59
London vista	47.85
20 márkás arany	11.81

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidlinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a **gáz-coaks** mert a súlyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.A coaks ára nálunk **2 frt** métermázsánként.Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor **métermázsánként 14 kr. fuvardíjért házhoz szállítjuk** a város belterületén.Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál, amennyiben, ha egyszerre legalább **250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.**

Nagyvárad 1899 december hó

Nagyvárad légszeszgyár
Az igazgatóság.

Fontos minden italmérőnek!

Az új italmérési törvény értelmében minden kimérő korlátlanul adhat el szeszes italokat anélkül, hogy a fogyasztott mennyiség után külön adót fizetne. Felhívjuk ennél fogva a t. **italmérőket**, miszerint üzletünket az újév beálltával a módosított új italmérési törvény alapján

kis üsti pálinka-főzdével

rendeltük be, ezért azon helyzetben vagyunk, hogy tiszta kezeléssel **szilva, seprő, törköly és boroviczkát**

SAJÁT FŐZDÉNKBŐL.

minden versenyt kizárva a legjutányosabban szolgálhatunk.

Ajánljuk továbbá **rum készítéshez a kétszer finomított alkoholt** a hozzávaló Legzalmatosabb **Rumesszenciát** és **Rumaromat** legolcsóbb áron.

Ajánlunk továbbá természetes ó- és ujbort, melyet felelősség mellett adunk el.

Mindennemű pálinka fajok jutányosan nagyban lesznek elárusítva.

GRÓSZ ALBERT és FIA,

rum- és likör-gyár

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

Egy méter
tisza selyem, ruhára
45 kr.

Egy vég

pamut vászon

23 méter 4 frt.

Nagy Karácsonyi Occasíó!

Mit vegyünk karácsonyra?

Hasznos tárgyat!

Hol vásároljunk?

Megbízható üzletben!

Egy méter
blous bársony
30 kr.

Egy vég sifon

23 méter 4 frt.

Évi zárlatunk alkalmával több cikket mélyen leszállított árban kiárusítunk; ezen rendkívüli alkalomra a nagyérdemű közönség és tisztelt vevőink szives figyelmét felhívjuk.

Számos látogatást kérve,

tisztelettel

Kunz József és Társa czég

Nagyvárad, Szt. László-tér 1. sz.

Kivonat az eladásra kerülő cikkekből.

Egy ruhára való kreton szövet 1 frt 35-től 1 frt 70-ig.
Egy ruhára való barchet szövet 1 frt 40 től 1 frt 80-ig.
Egy ruhára való divat szövet . . . 2 frttől 3 frtig.
Egy ruhára való tiszta gyapjú kasan . . . 3 frt 60 krig.
Egy méter ruha és blous bársony . . . 30 krtól 1 frtig.
Egy méter ruha és blous selyem 45 krtól 1 frt 20-ig.
Egy méter finom női posztó . . . 40 krtól 65 krig.
Egy méter legjobb minőségű tenisz velez . . . 20 kr.

Összes maradékok teljes elárusítása. Egyes ágy- és asztalterítők, függönyök, szőnyeg és butorszövet maradákok mélyen leszállított árban.

Karácsonyi ajándékoknak még ajánljuk dus raktárunkat a következő cikkekben: Posztó, harász, chenille, selyem fej- és nyakkendőkben. Női blousok, nyakdisztk, kötények, szoknyák mindennemű fehérnemű, tászkák. Férfi nyakkendő, ing, gallér, kézelő stb.

Egy pár fekete női
bársony 37 kr.

A legszebb disze a szobának egy gobelin kép.

Szép gobelin képeinkre különösen felhívjuk a n. é. közönség figyelmét,

Egy pár férfi
bársony 30 kr.